

PRIOPĆENJE ZA MEDIJE

Rezultati OECD-ova istraživanja PISA 2018

Zagreb, 3.12.2019.

PISA (*Programme for International Student Assessment*), odnosno *Međunarodni program za ispitivanje znanja i vještina učenika*, najveće je svjetsko obrazovno istraživanje koje Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) provodi od 2000. godine u zemljama članicama OECD-a i partnerskim zemljama s ciljem prikupljanja međunarodno usporedivih podataka o kvaliteti, učinkovitosti i pravednosti obrazovnih sustava. U istraživanjima sudjeluju petnaestogodišnji učenici koji se u toj dobi u većini zemalja sudionica bliže završetku obveznog obrazovanja pa se želi ispitati u kojoj im je mjeri obrazovni sustav zemlje uspio osigurati stjecanje ključnih kompetencija. Iz tog razloga PISA istraživanja nisu usredotočena na školske kurikule i reprodukciju usvojenih znanja, već na sposobnost učenika da primijene usvojena znanja i vještine koje će im biti neophodne za osobni razvoj, za aktivno sudjelovanje u društvenom, kulturnom i političkom životu te za uspješno pronalaženje i zadržavanje radnog mjesta.

Istraživanje PISA 2018 sedmi je ciklus PISA-inih istraživanja (a peti po redu u kojemu je sudjelovala Republika Hrvatska) u kojemu se po treći puta nakon 2000. godine čitalačka pismenost učenika ispitivala kao glavno ispitno područje, dok su se matematička i prirodoslovna pismenost te sposobnost globalne kompetencije učenika ispitivale kao sporedna područja. U istraživanju je sudjelovalo 79 zemalja, a ukupno je testirano više od 600 000 učenika koji predstavljaju oko 32 milijuna petnaestogodišnjih učenika u zemljama sudionicama. U Republici Hrvatskoj ispitivanje je provedeno u proljeće 2018. godine u 179 srednjih i 4 osnovne škole, a ukupno je sudjelovalo 6609 petnaestogodišnjih učenika. Testiranje je provedeno na računalima u svim ispitnim domenama. Osim kognitivnog testa, učenici, njihovi roditelji i ravnatelji njihovih škola ispunili su upitnik kojim su prikupljeni kontekstualni podaci o mogućim pozadinskim utjecajima na postignuća učenika.

Čitalačka pismenost

U području *čitalačke pismenosti* najbolji prosječni rezultat od 555 bodova postigla je Kina (pokrajine Peking, Šangaj, Jiangsu i Zhejiang), a prati je Singapur (549 bodova) i Makao-Kina (525 bodova). Najniži rezultat ostvarili su učenici iz Filipina (340 bodova) i Dominikanske Republike (342 boda). Od europskih zemalja najuspješnija je Estonija s rezultatom od 523 boda, zatim Finska s 520 bodova te Irska s 518 bodova.

Hrvatska je postigla ispodprosječni rezultat od 479 bodova i nalazi se na 29. mjestu u ukupnom poretku od 77 zemalja. Prosječni rezultat Hrvatske nije značajno različit od prosječnih rezultata 11 zemalja (Nizozemska, Austrija, Švicarska, Latvija, Italija, Mađarska, Litva, Island, Izrael, Rusija i Bjelorusija). U razdoblju od dvanaest godina (PISA 2006-PISA 2018) u Hrvatskoj nije uočen značajan pozitivan ili negativan trend u postignućima hrvatskih učenika u čitalačkoj pismenosti.

Na ukupnoj skali čitalačke pismenosti, osnovnu razinu čitalačke pismenosti (razina 2) nije dosegla petina hrvatskih učenika, odnosno svaki četvrti dječak i svaka sedma djevojčica. Na visokim razinama (razine 5 i 6) nalazi se 5% hrvatskih učenika, što je za oko 4% manje od prosjeka zemalja OECD-a.

U Hrvatskoj djevojčice su postigle značajno viši rezultat od dječaka (razlika iznosi 33 boda). Učenici gimnazijskih programa u prosjeku su ostvarili najbolje rezultate u čitalačkoj pismenosti od učenika svih ostalih obrazovnih programa.

Matematička pismenost

U području matematičke pismenosti najbolji prosječni rezultat od 591 boda ostvarila je Kina (pokrajine Peking, Šangaj, Jiangsu i Zhejiang), a prate je Singapur (569 bodova) i Makao-Kina (558 bodova). Najlošiji rezultat postigla je Dominikanska Republika (325 bodova) i Filipini (353 boda). Od europskih zemalja, najbolji prosječni rezultat postigle su Estonija (523 boda), Nizozemska (519 bodova) i Poljska (516 bodova).

Hrvatska je ostvarila ispodprosječni rezultat od 464 boda te se nalazi na 40. mjestu u ukupnom poretku od 78 zemalja. Hrvatski prosječni rezultat nije značajno različit od prosječnog rezultata Izraela. U razdoblju od dvanaest godina (PISA 2006-PISA 2018) u Hrvatskoj nije uočen značajan pozitivan ili negativan trend u postignućima hrvatskih učenika u matematičkoj pismenosti.

Na skali matematičke pismenosti, osnovnu razinu (razina 2) nije dosegao svaki treći hrvatski učenik, odnosno nešto manje od trećine dječaka (30,4%) i djevojčica (31,9%). Na visokim razinama (razine 5 i 6) nalazi se 5% hrvatskih učenika, što je upola manje od prosjeka zemalja OECD-a.

S obzirom na spol, dječaci su u Hrvatskoj postigli viši rezultat od djevojčica (razlika iznosi 9 bodova). Učenici gimnazijskih programa u prosjeku su ostvarili najbolje rezultate u matematičkoj pismenosti od učenika svih ostalih obrazovnih programa.

Prirodoslovna pismenost

U području prirodoslovne pismenosti najbolji prosječni rezultat ostvarili su Kina (pokrajine Peking, Šangaj, Jiangsu i Zhejiang) s 590 bodova, Singapur (551 bod) i Makao-Kina (544 boda). Najlošiji rezultat postigla je Dominikanska Republika (336 bodova) i Filipini (357 bodova). Od europskih zemalja, najbolji prosječni rezultat postigle su Estonija (530 bodova), Finska (522 boda) i Poljska (511 bodova).

Hrvatska je ostvarila ispodprosječni rezultat od 472 boda te se nalazi na 36. mjestu u ukupnom poretku od 78 zemalja. Hrvatski prosječni rezultat nije značajno različit od prosječnog rezultata Rusije, Luksemburga, Islanda, Bjelorusije, Ukrajine, Turske i Italije.

U razdoblju od dvanaest godina (PISA 2006-PISA 2018) u Hrvatskoj je uočen značajan negativan trend u postignućima hrvatskih učenika u prirodoslovnoj pismenosti. Hrvatski prosječni rezultat smanjuje se za 5 bodova po trogodišnjem periodu.

Na skali prirodoslovne pismenosti, osnovnu razinu (razina 2) nije dosegao svaki četvrti hrvatski učenik, odnosno nešto više od četvrtine dječaka (27%) i nešto manje od četvrtine djevojčica (24%). Udio učenika ispod osnovne razine prirodoslovne pismenosti povećao se za čak 8,4% u razdoblju između 2006. i 2018. godine. Na visokim razinama (razine 5 i 6) nalazi se 3,6% hrvatskih učenika, što je gotovo upola manje od OECD-ova prosjeka. Udio hrvatskih učenika na visokim razinama u prirodoslovnoj pismenosti značajno se smanjio za 1,5% u razdoblju između 2006. i 2018. godine.

S obzirom na spol, u Hrvatskoj nije zabilježena značajna razlika između djevojčica i dječaka u prosječnom rezultatu iz prirodoslovne pismenosti. Učenici gimnazijskih programa u prosjeku su ostvarili najbolje rezultate u prirodoslovnoj pismenosti od učenika svih ostalih obrazovnih programa.

Nacionalni izvještaj *PISA 2018: Rezultati, odrednice i implikacije* i više informacija o PISA istraživanjima i ciklusu PISA 2018 dostupni su na mrežnim stranicama Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja na adresi: <https://pisa.ncvvo.hr/>. OECD-ov međunarodni izvještaj, baza podataka iz ciklusa PISA 2018 i detalji o pojedinim ciklusima istraživanja dostupni su na službenim OECD-ovim stranicama na adresi: <http://www.oecd.org/pisa/>.